POLIISI

Lausunto
06.10.2026
Asiakirja: ID-26737802
Asia: POL-2026-144692

Hallintovaliokunnan kuuleminen HE 122/2026 vp Ampuma-aselain muuttaminen

1. Yleistä

   Otsikon mukainen hallituksen esitys sisältää useita sekä viranomaisen että elinkeinonharjoittajan toimintaa ja velvoitteita selkeyttäviä muutoksia. Deaktivoituja aseita koskeva Euroopan Unionin sääntely on saanut aikaan sen, että Suomen ampuma-aselain vaatimusten täyttämisen on näiden esineiden suhteen voitu katsoa johtaneen jopa kohtuuttomiin tilanteisiin. Esitys helpottaa ja selkeyttää myös erilaista harrastustoimintaa. Muun muassa äänimerkin antamiseen tarkoitettuja välineitä koskevan sääntelyn on koettu olevan tähän saakka epäselvää.

2. Keskeisimmät muutokset poliisin kannalta ja niiden vaikutukset

   2.1. Asealan elinkeinonharjoittajien toiminta

   Elinkeinonharjoittajien velvollisuudet löytyvät nykyisessä laissa useista eri lainkohdista. On erittäin tervetullutta, että tätä selkeytetään ja samalla luovutaan ilmoitusvelvollisuudesta niiden esineiden osalta, jotka eivät ole yksilöitävissä ja joiden elinkaarta ei näin ollen ole mahdollista seurata.

   Ilmoitusten sisällön muuttaminen esityksen mukaisesti parantaa viranomaisten edellytyksiä hallita esineiden elinkaarta, niiden sijaintia ja esineille tehtyjä toimenpiteitä.

   Ehdotetun 25§:n 4 momentin mukaan asealan elinkeinonharjoittajat pitäisivät poliisille ilmoittamisen sijaan tiedostoa myös puolustusvoimille, rajavartiolaitokselle, poliisille ja Tullille luovutettavista ampuma-aseista ja aseen osista sekä näiden korjaamisesta ja muuntamisesta. Perustelu tälle menettelylle on ymmärrettävä, eli tarve välttää kyseisten viranomaisten ampuma-asetietojen kerääntyminen asetietojärjestelmään. Viranomaisille luovutetut esineet ovat kuitenkin ennen luovuttamista voineet päätyä tietojärjestelmään elinkeinonharjoittajan niin sanottuun omaan varastoon, josta ne tulee saada poistettua jollain menettelyllä silloin, kun ne ovat siirtyneet viranomaisen oman tiedostonpidon piiriin. Muutoin nämä esineet jäävät järjestelmässä elinkeinonharjoittajan nimiin, vaikka ne eivät enää ole hänen hallussaan. Tämä menettely edellyttää vielä pohdintaa ja yhteistyötä viranomaisten ja elinkeinonharjoittajien välillä.

   2.2. Valvonta

Vastuuhenkilöhyväksynnän, aseenkäsittelyluvan, ampuma-asekouluttajahyväksynnän, asekeräilijähyväksynnän ja asevastaavahyväksynnän peruuttamisen edellytysten harmonisointi aseluvan peruuttamisen perusteiden kanssa soveltuvin osin selkeyttää viranomaisvalvontaa ja luvanhaltijoiden ennakointia.

Aseenkäsittelyluvan myöntämistä myös muuhun kuin asealan elinkeinonharjoittajan palveluksessa tapahtuvaan työhön esitetään täsmennettäväksi 27§:n 2 momentissa. Tämä on jo nykyisin mahdollista, mutta lainkohdan sanamuotoa on syytä muuttaa yksiselitteisemmäksi.

Aseenkäsittelyluvasta esitetään lisäksi (29 a § ja 67§:n 3 momentti), että päätöksen luvan väliaikaisesta peruuttamisesta ja peruuttamisesta tehneellä viranomaisella olisi velvollisuus ilmoittaa päätöksestä asealan elinkeinonharjoittajalle. Kun kyseinen lupa on edellä mainitun mukaisesti mahdollista myöntää myös muuhun kuin elinkeinonharjoittajan palveluksessa tehtävään työhön, tulisi kyseiset lainkohdat muuttaa kuulumaan niin, että viranomaisella on velvollisuus ilmoittaa peruuttamisesta myös muulle työnantajalle.

2.3. Deaktivoidut ampuma-aseet

Deaktivoitujen ampuma-aseiden säilytysvaatimusten keventäminen on tervetullut muutos. Tähän saakka esimerkiksi deaktivoidun Suomi-konepistoolin hallussa pitäminen on edellyttänyt erityisen vaarallisen ampuma-aseen tavoin standardin mukaisen asekaapin hankkimista. Muutoksen jälkeen raskaat takaaladattavat, vanhat tykit, jotka eivät tosiasiassa vaaranna yleistä järjestystä ja turvallisuutta, voidaan hyväksyä poliisin tekemän tarkastuksen jälkeen säilytettäväksi myös ulkotiloissa.

Velvollisuudesta säilyttää aseen deaktivointitodistus ja luovuttaa se edelleen aseen luovuttamisen yhteydessä esitetään säädettäväksi 112 b §:n 3 momentissa. Todistus on tärkeä, koska asetekniikkaan perehtymättömällä on vähän mahdollisuuksia todeta, millaisten deaktivointivaatimusten mukaan kyseinen ampuma-ase on deaktivoitu. Tästä riippuen osapuolia koskevat erilaiset vaatimukset luovuttamisen yhteydessä.

3. Voimaantulosta

Esityksen mukaan lain olisi tarkoitus tulla voimaan mahdollisimman pian. Esitettyjen muutosten perusteella poliisin asetietojärjestelmään, lomakkeisiin, tulosteisiin sekä prosesseihin on tehtävä muutoksia, joista aiheutuu poliisille kustannuksia. Näiden kaikkien muutosten on oltava valmiit ja henkilöstö koulutettu uusiin menettelyihin ennen lain voimaantuloa. Muutoksia on jo valmisteltu hallituksen esityksen pohjalta, mutta niiden toteutustyö voi alkaa täysipainoisesti vasta sitten, kun laki on hyväksytty lopullisessa muodossaan. Näin ollen laki ei voi tulla voimaan heti sen hyväksymisen jälkeen, vaan muutostöille ja koulutukselle on jäätävä niiden vaatima aika, joka ei vielä tässä vaiheessa ole tiedossa. Varmaa on kuitenkin, että muutostöitä ei ole mahdollista toteuttaa kuluvan vuoden puolella.

Tarja Ranta, ylitarkastaja